

ПОЛИНОВА ЗІРКА "Ч"

Чи можливий демонтаж Чорнобильської атомної станції?

... ЧАЙ, настояний на травах, незважаючи на нескромно кинуту мною в склянку третю ложку цукру, мав гіркуватий присмак.

- Не допоможе, полин своє бере, - зазначив Равіль Абдурахімович, мій співрозмовник, який люб'язно запропонував мені з морозцю почаювати. - Я цю травичку за її запах люблю. Та й корисна від різних недугів. А на шляху до Чорнобиля полину сила-силенна росте.

- Що?! - Я з переляком відсунула склянку.

- Та не лякайтеся! Трава не звідти, - заспокоїв мене Абубекеров і посміхнувся. - Ось, бачите, ви чорнобильського полину злякалися, а слюсарі, які працюють на атомній станції, за копійки мають тріщини в трубопроводі на третьому енергоблоці заварювати. Один шовчик такий зробив, дозу радіації одержав, і бувай "здоровий", маєш річну норму радіації! За оцінкою експертів таких тріщин там сотні. Де ж знайти "матросових"? Перший енергоблок зупинено через старість, другий - через пожежу, яка сталася кілька років тому. Для його відбудови потрібні сотні мільйонів доларів. Плановий ремонт третього енергоблока потребує не тільки грошей, а й величезної кількості висококваліфікованих зварників. Ситуація, що склалася на Чорнобильській станції, є вибухово-небезпечною в соціальному плані. Люди, які управляють атомом, сидять без грошей. Керівництво розповсюдило серед обслуговуючого персоналу станції інструкцію на випадок обмороження. Ось так, хай йому грець!

З Абубекеровим я знайомо з 1991 року. І вже якщо ця скромна, інтелігентна людина "закипала" до позначки міцного слівця, то справи справді кепські.

Протягом трьох років концерн "Енергія", який очолює Абубекеров з моменту

що людство собі на шкоду на тривалий час відмовилося від будівництва уран-торієвих станцій. Чорнобиль показав всім, що з атомом жартувати не можна, і пора подумати про те, щоб забезпечити себе від нього.

- Будівництво "саркофага" над 4-м блоком Чорнобильської АЕС не забезпечує вирішення проблеми, - стверджує Абубекеров. - За 700 мільйонів доларів, які Україна збирає з миру по нитці, можна тільки пом'якшити підпорки в "саркофага".

Проблема демонтажу пов'язана з вилученням і похованням ядерного палива. А на Чорнобильській станції його нагромадилося ні багато ні мало 200 тонн. Побувавши в Карлсруе - ядерному центрі Німеччини, де німецькі вчені готуються до демонтажу випробної атомної станції, Абубекеров разом зі своїми колегами-однодумцями вирушив до Славутича з пропозицією про будівництво там кількох заводів, які братимуть участь у демонтажі Чорнобильської станції.

- У Славутичі ми зустрілися з керівниками мерії, фахівцями, яким запропонували побудувати завод по випуску інтелектуальних роботів. Цей завод здатний залучити і використати ті висококваліфіковані кадри, які є у Славутичі. Крім цього, завод здатний давати прибуток. Адже демонтувати атомні станції необхідно в усьому світі.

Друга проблема, яка виникає при демонтажі, це наявність надійних контейнерів. Російські вчені розробили особливо чистий кварц, який дає змогу створити на його основі контейнери, здатні зберігати ядерні відходи протягом тисяч років. Адже сьогоднішні металобетонні зберігаються лише 50-60 років. Особливо чистий кварц має кристалічну решітку без дефектів, і тому радіація на нього не впливає.

Виходячи з цього, ми й запропонували побудувати в Славутичі заводи по виробництву чистого кварцу. Сировина в Україні є. Будівництво цих заводів вирішить не тільки проблему

Роботи на даху «саркофага»

його утворення, виступає за спорудження в Україні уран-торієвих станцій, які не виробляють плутоній. За всі ці роки, заробивши авторитет і довіря за кордоном, по правді кажучи, Абубекеров та його колеги заробили лише головний біль у себе на батьківщині від підозрілих чиновників різних рангів. Можливо саме такі чиновники підштовхнули "Енергію" до ідеї створення міжнародного акціонерного товариства з питань вирішення ядерних проблем і необхідності його реєстрації на Заході.

- Чорнобиль - це проблема планетарного масштабу. По землі ходять великі гроші, - продовжує розмову Равіль Абдурахімович. - Вони в руках приватного бізнесу. По всьому світі кілька тисяч благодійних фондів, банків, приватних фірм. Наша ідея полягає у створенні міжнародного акціонерного товариства, заснованими якого виступлять всесвітньовідомі фірми, які займаються ядерними відходами. Такі фірми існують у Сполучених Штатах Америки, Франції, Німеччині, Росії. Концерн "Енергія" також готовий взяти участь у цій програмі. Адже наші вчені розробили кілька ядерних програм, інвестиційних. Якщо зареєструвати це товариство на Заході, подалі від наших чиновників, а контролювати його роботи запросити всесвітньовідомих людей, колишніх політиків, то під їх авторитет можна залучити будь-які гроші. Безумовно, у вирішенні цього питання потрібна підтримка Президента і уряду. Чорнобиль необхідно просто демонтувати.

Проблема демонтажу атомних станцій стоїть дуже гостро в усьому світі. Адже середній строк служби атомних станцій - 30 років. Холодна війна призвела до того,

демонтувати Чорнобильську станцію, а й дасть роботу 5-7 тисячам безробітних людей. Зараз Славутицька Рада народних депутатів вивчає подані концерном "Енергія" документи з пропозиціями про будівництво у місті трьох заводів. У разі позитивного рішення мерія підпише з концерном "Енергія" меморандум про співробітництво.

У програмі "Відродження" концерну "Енергія" будівництво в Україні уран-торієвих реакторів проходить, можна сказати, червоною смугою.

У Росії, США вже є такі дослідні реактори. Завдання полягає в тому, як дійти до виробництва цих станцій. Ця робота, за розрахунками вчених, займе близько 10 років. Якщо ми вирішимо цю проблему, то до 2005 року матимемо атомний реактор, який вироблятиме найдешевшу електроенергію. А це основа нашої незалежності. Є всі компоненти для виробництва цих реакторів. А "Південмаш" - гідний об'єкт для їх виробництва. Нині одна проблема - це закон, який би відкрив дорогу інвестиціям. Він вже обговорюється у комітетах парламенту.

Думаю, що з вибухом у Чорнобилі закінчився певний етап розвитку атомної енергетики, без якої людство обійтися не можна. І було б дуже символічно, якби у Чорнобилі не тільки впала полинна зірка, а й запалала яскрава зірка, й була б побудована нова атомна станція під землею, вкритою соковитою зеленою травою.

Н. КОСИНЬКА.

Фото Валерія ІНЮТИНА.